

MUNKÁSZÓ

DEMOKRATIKUS HETILAP

II. évfolyam. 4. szám.
Salgótarján, 1946. évi január hó 19.

Ára: 500 pengő

Megjelenik minden szombaton
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Hunyadi-utca 5. sz.

Demokratikus népköztársaságot!

Történetírásunk csak egy honfoglalást ismer, a lovasnomád magyarságét, mely a IX. század végén viharos áradatként lepte el a Duna-Tisza táját és egy évszázad válságain át földmivelő népként vert gyökeret Európa talajában.

Mi, nagy idők szemtanúi, ismerünk egy másodikat is, a most, szemünk előtt, saját ténykedéseink által előálló második honfoglalást. Ha ezt a kifejezést használjuk, nem henye, hangzatos, de üresen csengő megállapítást teszünk, mint ahogy általában nagyképűsködés pl. a tatárjárás, vagy a török hódoltság utáni országépítést új honfoglalásnak nevezni. Allításunk igazságát mélyen átérezzük, amikor papírra merjük vetni. Hogy miért igaz ez az állítás, bizonyára mindnyáján érezzük, elsősorban az ország születési fájdalmai révén, de mindnyájunknak tudni kell, ha van bátorságunk az elmúlt ezer év történelmi végösszegéhez jutni.

Mert a IX. század végén és az új millenium kezdetén valami egészen más történt, mint ami ma történik. A múlt ezer évén át valami egészen más történelmi valóság bontakozott ki, mint aminek most első tényeit látjuk életre kelni. Történetírásunk a múlt ezer évet a magyar nép, a magyar nemzet ezer évének tartja és az első honfoglalást a magyar nép, a magyar nemzet honfoglalásának nevezi.

Meg vagyunk győződve arról, hogy ez pusztán misztifikáció és történethamisítás. A honfoglaló magyar törzsekkel ugyanis nem egy nép foglalt helyet ebben az országban, hanem egy többé-kevésbé vékony uralkodó réteg, mely a szentistváni országalaptáson, a szentlászói, az Anjou, végül a Habsburg-restauráción keresztül szinte a mai napig meg tudta tartani hatalmát az ország dolgozó lakossága felett. Hogyan és milyen értelemben lehetett szó tehát magyarságról, magyar nemzetről, magyar nép-

ről ilyenképen, ha épen az uralkodó osztály és a dolgozók között állandóan tátongó szakadék miatt a lovasnomád magyar uralkodó réteg egyre idegenebbé, egyre inkább idegen érdekek képviselőjévé vált, hogy végleges elnémetesedése által népidegen tényezővé alakuljon át; a dolgozók tönege pedig eredeti magyar sajátosságait hovatovább elveszítve szinte felismerhetetlen fajkonglomerátumává változott?

Bizonyára csak a „magyar” név maradhatott meg épen kitűnő eszközül minden sehonnainak, aki jól jövedelmező tőkét kovácsolhatott magának ebből a nemzeti szétesettségéből. Nyilvánvaló tehát, hogy az ezer év előtti honfoglalás csak névleges volt. Ezer évnek kellett eltelni, hogy az eredeti magyar uralkodó réteg, mely valóban meggyökeresedni nem tudott és e réteg utódai, akiknek meggyökeresedéséről már szó sem lehetett, végleg leváljon a kialakulni nem tudó nemzettestről és végre szóhoz, teljes élethez jussanak azok a népi elemek, melyek már nem név szerint, hanem munka, munkahely, sors szerint magyarok, de egészen és igazán magyarok.

Ezért van a magyar történelemben két honfoglalás és ezért névleges az első és ezért valóságos, igazi ez a mostani, a második. Mert ez a második valóságos honfoglalás. Nem ma és nem a második világháborút követő összeomlással kezdődött meg. Régen, szinte ezer éven át érlelődtek tette a rossz végű gondolatok, melyek egy valóságos nép életét kezdeményezték. A félreismerett Vata-lázadás, az erdélyi hercegek erőfeszítései, a Hunyadiak, Dózsa, Rákócziak, Bethlenek, Kossuthok, Károlyi Mihályok roppant kínjai mindmind e szent ügyért lobbantak fel, de semmivé váltak a hatalom, a nemzetépítő idegen érdekek undorító bálványai előtt.

Sok időnek kellett elszállnia és sok testnek kellett elporladnia, míg a mélyben összeálltak

az egymást alig ismerő népi erők, míg meglátták a napfényhez vezető utat és míg a teljes bukás, az ország áthalalának dermedtségén keresztül napvilágra jöhetett az elnyomott, kiebrudalt, meggyalázott tömeg, a most már valóságos magyarra összeforrott nép és elfoglalhatta az országot, melyért ezer éven át hiába dolgozott, hiába élt és hiába halt.

Az elmúlt esztendőben hatalmas lépések történtek a most megszületett és első tapogatózó lépéseit gyakoroló magyar nép felnövekedése érdekében. Ma döntő időponthoz érkezünk. Meg kell választanunk azt a politikai formát, melyben a magyar társadalomnak magyarként és társadalomként élni kell. Hisszük, hogy minden magyar ember egyformán gondolkozik ebben a kérdésben. Mert a gondolatnak csak egy útja lehet. Egy népet kell biztonságba helyezni, egy népnek, mint egésznek kell egy új ezer évet megnyitni és az uton, melyen egy nép halad, mindenki számára egyenlő pályát biztosítani, ha azt akarjuk, hogy vissza ne térjen az idegenszívű és idegengyomru régi uralkodó osztály és vissza ne taszítsa a magára maradt népet oda, ahonnan kiindult: a céltalan, jellegtelen, tehetetlen szolgaságba.

Ha választanunk lehet és most választanunk kell, csak a népet választhatjuk, a névtelen embert, aki arca verejtékével szolgálja meg mindennapi kenyerét, a gögicselő gyermeket, aki egyenlő minden más gögicselő gyermekkel, az anyát, aki nem urat és szolgát, hanem egyszerűen gyermeket nevel.

Ha választanunk lehet és most választanunk kell, csak az egyenlőséget választhatjuk, melyben minden ember és minden dolog azt és annyit kap meg, amennyit értéke, becsülete és örök emberi jogai után megérdemel.

És végül a közéletnek azt a jogi-politikai formáját, mely mindenki számára biztosítja azokat

az emberi jogokat, melyek születéskor természetes tulajdoni jukként követelnek érvényesülést és amelyeket csak az emberi gonoszság, visszaélés homályosít el.

Demokratikus népköztársaságot akarunk! Ennyit és nem mást, nem többet. De akarjuk szívünk egész vágyával, akaratunk teljes megfeszítésével, mert ha nem akarnók, ha akaratunk nem valósulhatna meg, bizony feltámadnának az alig-múlt letteftő kísértetei és örökre eltűnnénk a boldogabb népek sorából, akiknek a sors nem kinok díjaként, hanem a természetes, folyamatos történelmi fejlődés ajándéka keppén adta meg az önmagukratalálás útját!

V. Gy.

Földosztás Z.-pálfalván

1945 augusztus 20-án jött létre Zagyvapálfalva és Kisterenye földosztó bizottsága között az a megállapodás, hogy az előbbi község felosztható területe, kevés és azt Kisterenye község határából kellett kiegészíteni annyira, hogy a házhelyek és szántók kioszthatók legyenek. Kisterenye vezető emberei segítségére siettek Zagyvapálfalva földigénylőinek és így lett földosztáshoz bemerve Kormosházánál házhely Nagymezőben pedig házhely és szántó részére alkalmas nagy terület.

Ezen munkálatokat egy agilis 30 tagú bizottság Varga Istvánnal az élén szervezte meg úgy, hogy kelő szakemberekkel f. hó szeptember hó 3-án már meg is indult a mérési munka, két földmérő csapattal. Fel lett mérve a bolgár föld, a kazári völgy egyrésze Csókas völgy, a temetőtől egész a Zsidóhegyen húzódó kishartyáni határig a Nagyrét és Ospánvölgye, Nagymező és Kormosháza. Fel lett eddig osztva Zagyvapálfalva és Kisterenye határában 315 kat. hold szántó és 210 kat. hold házhely, melyből szám szerint 560 db. 600 négyzetöglés telek lett szétosztva. Erről a sorsoláshoz és névbeírásához alkalmas rajz lett készítve, sorsolási szám és a terület nagyságát feltüntető rovatokkal.

Ezen munkálatokat Villányi Kálmán és Komóth Pál bányamérnökségi felmérők, a bányaingázgatóság és bányászati bizottság engedélyével végezték és a közeli befejezésig folytatják 2 rajzoló és 6 mérő segítségével. A munka elvégzése a bányai beosztott munkaidőn túl történik délutánonként, vasárnap és ünnepnapokon, az üdülési szabadságot is igénybevéve. A zagyva-

pálfalvai munka előtt Salgótarjánban is felfertek 1000 hold szántót a fentnevezettek. Ezen munkákkal a kisbirtokosok mielőbbi földhözjuttatását tűzték ki célul, hogy ezután a földeknek még ezen az őszön való megmunkálása által előbbre vigyük országunk ellátását, kenyérhez való jutását sokat szenvedett népünknek.

„Ki életkincset ad!”

A bányák dolgozói teljes erővel látnak hozzá a termeléshez, hogy a demokráciában a lehetőségek szerint megindulhasson az intenzív munka. Ha a termelést nem is tudták felkocorni a békebeli mennyiségre, az nem nemakaráson, hanem a háborús bűnösök által elkövetett bűnök és a bűnök következtében beállott hiányokon mulott.

Mindenki előtt ismeretesek azok az óriási hiányok, melyekkel a bányászoknak meg kell küzdenie, hogy termelését fokozhassa, de az emberfeletti nélkülözések dacára, a termelés állandóan emelkedik, kivált azóta, amióta a munkásság a bányák államosítását már befejezett ténynek véli, azaz amióta a bányákat állami ellenőrzés alá vették.

Salgótarján szénmedence dolgozói a munkában is elsők akarnak lenni, mint az országos választásoknál a reakció elleni felsorakozásukkal, mert tudják, hogy ezt a harcot, a többtermelés harcát is meg kell nyerni, csakis így verhetik vissza a reakció fondorlatos támadását, mely az országot a csődbe szeretné vinni.

A salgótarjáni szénmedencében, ahol a szénréteg átlagos vastagsága alig haladja túl a hatvan cent és egyes helyeken, régi, kiaknázott területen is át kell haladni, a napi termelés novemberben 256 vagon, decemberben 274 vagon volt. Tehát emelkedő tendenciát mutat. Ezzel azonban még nem elég-szenek meg bányászaink, hanem többet és többet termelve, már január 12-én elérték a napi 298, január 14-én 302, január 15-én 306, 16-án 308 vagon mennyiséget és kijelentik, hogy január 30-ra elérik a 310 vagon, de ennél sem fognak megállni, mert győzni akarnak a reakció ellen mindenáron.

Mi hisszük, hogy ez a nagy győzni akarás nem lesz szalmaláng. Mi hisszük, hogy a bányász, ki „életkincset ad”, sikeresen fogja megvívni harcát, mely harc, ha ma még súlyos áldozatokat is követel, de még fogja hozni gyümölcsét és lerakja a népi demokrácia alapkövét, melyre a magyar dolgozók fel fogják építeni azt a bástyát, melyen minden reakciós támadás szét fog zuhanni és a magyar nép boldog jövője biztosítva lesz.

Jó munkát végzett a MKP somlyói szervezete.

A Magyar Kommunista Párt somlyóbányatelepi pártszervezete több követendő példáját adta az elvtársi szeretetnek. Még pedig 1945 dec. 5-én, Mikulás estjén, minden 12 éven aluli gyermeket uzsonnán láttak vendégül. 1945 dec. 23-án minden 12 éven aluli gyermek karácsonyi szeretetsomagot, majd minden dolgozó 40 dkg almát kapott, és több elaggott bányászaladot pénziutalomban részesítettek. Ujabban 1946 folyó hó 8-án 600.000 pengőt juttattak a németek által elhurcolt elvtársak hozzátartozóinak, mely összegek kulturális rendezésekből adódtak össze. Ezen nemes cselekedetükért ezúton mond köszönetet a Magyar Kommunista Párt központi vezetősége is.

Vallásszabadság a Szovjetunióban

A Szovjetunió számos nemzeti sége körében megtaláljuk a világnak majdnem minden vallását. Az Orosz, Ukrán és Bjelorusz köztársaságokban sok a keresztényparaszti vallású, Lett- és Észtországban protestánsok, Litvániában katolikusok, Örményországban örmény vallásúak, a közép-ázsiai köztársaságokban, Tatarországban, Baskiriában sok a muzulmán, Azerbajdzsánban és Burját-Mongliában elterjedt a buddhizmus. A cári Oroszországban, bár engedélyezték az összes vallások gyakorlását, nem volt vallás egyenlőség. A pravoszláv vallást államvallásnak tekintették, de még a pravoszláv egyház sem volt szabad. A cári kormány igen gyakran olyan személyeket nevezett ki egyházi tisztiségekre, akik nem élvezték a hívők bizalmát és tiszteletét. A cári kormány az egyházat politikai fegyverül használta.

Az 1917. évi Októberi Forradalom végett vetett a vallásszabadság korlátozásának. A szovjet állam első törvényei kinyilatkoztatták a teljes vallásszabadságot és az összes vallásfelekezetek egyenlőségét. A szovjet kormány a cári uralkodó idején elnyomott vallásfelekezetekkel szemben tanúsított jóakarát mutatja a következő tény: a pétervári nyilvános könyvtárban volt a „Korának” egy példánya, amelyet a muzulmánok különös tiszteletben tartottak. Valamikor Közép-Ázsia egyik muzulmán országából hozták ide. A forradalom után a muzulmánok kongresszusa kérte ennek a „Korának” a visszaadását. A szovjet kormány azonnal rendeletet adott ki, amelynek értelmében a muzulmánok kongresszusa visszakapta a szent Koránt.

A teljes vallásszabadság biztosítása érdekében a szovjet kormány teljesen különválasztotta az egyházat az államtól. Ez a rendelkezés véget vetett annak, hogy az állam beavatkozzék az egyházak belügyeibe, valamint megszüntette az egyház befolyását az állam politikájába. Minden egyes szovjet polgárnak joga van bármely vallásfelekezethez tartozni és ugyancsak joga van ahhoz, hogy egyikhez se tartozzék. Egy vallásfelekezethez való tartozás vagy nem tartozás nem jelent előjogot, sem pedig az egyes polgárok jogainak legcsekélyebb korlátozását. Megvan engedve a vallás gyakorlása az összes felekezetek számára.

Bármely vallásfelekezethez tartozó hívők egyesületeket alakíthatnak, a templomokat, imaházakat stb. az állam díjtalanul bocsátja rendelkezésükre. A hívők szabadon megszervezhetik és fenntarthatják egyházi szervezeteiket. A pravoszláv egyház például papképző intézeteket tart fenn és utasítást ad ki az összes vallások papjai a szovjet polgároknak az alkotmány által biztosított összes jogait élvezik, választók és választhatók az államhatalom összes szerveibe, ugyanolyan ellátást kapnak, mint a szovjet gazdasági intézmények alkalmazottai, stb. Az egyházi szervezetek szükségleteivel kapcsolatos kérdések megoldására a szovjet kormánynak külön szervezete van, amelynek különböző osztályai foglalkoznak a paraszti, keresztény, katolikus, muzulmán stb. egyházakkal.

lépelt tag részére a szövetkezet által készített egységes építési tervek alapján a szövetkezet munkálfogott szakmunkások és iparágak igénybevételével már akkor felépítené a családi otthonát, amikor a tag befizetett tagdíjainak összege éppen eléri az építendő ház értékének ötven százalékát. A még hátralévő ötven százaléknál összeget pedig lakbér-zerüen havi díjak formájában venné át a tagtól mindaddig, míg a ház ára teljes kifizetést nem nyert.

Hogy egy ilyen természetű szövetkezés milyen tag lehetőségeket nyitna meg a kis emberek házhözjuttatásában, illetőleg, mondanunk sem kell. Előrendű nagy előnye a szövetkezésnek van. Amit az egyes ember szegénysége, tájékozatlansága miatt nem érhet el, azt elérheti a társulás révén, melynek eredménye ebben az esetben egy egész szövetkezeti organizmus volna, mely a szakértő könnyedségével oldja meg mindent, ami a lakásépítésnél megforduló feladatként merülhet fel.

De a szövetkezetnek ez csupán első, a mai körülmények között éppen megoldható feladata lenne. Az anyaghiány, pénzhiány és tőkésítés boldogabb idejében, a rendelkezhető javakból mondanivalós terveket akar a megvalósulásig vinni. A kis családi házak mellett többemeletes kollektív lakóházakat is akar emelni berendezve a modern kényelem minden eszközével, új utcákat nyitni, régiakat megújítani, ujjáépíteni, sőt végső fokig az egész várost megújítani, széppé, lakhatóvá, kényelmessé, egészségessé tenni. Célja teljessége pedig nem más, mint „magyar mintaváros” megalkotása, melyben öröm az élet, melyből nem menekül ki az anyagi és erkölcsi érték, és ahol legalább ebben a tekintetben boldogok az emberek.

Meleg érdeklődéssel figyeljük a szövetkezet munkáját a kezdet első nehéz lépésénél és sok szerencsét kívánunk további tevékenységéhez.

V. Gy.

A Magyar Kommunista Párt helyi szervezete
1946 január 22-én, d. u. 5 órakor az
Ipartestület nagytermében egyesített

dísz-pártnapot tart.

Felbujuk a város és a környék figyelmét a pártnap fontosságára. A dísz-pártnapon Lenin halála évfordulóján — a legnagyobb elvtársnak adózunk igazi kegyelettel, méltatva az Ő nagy érdemeit. Vendégeket s ívesen lát: a MKP Vezetősége.

Megalakulás előtt a Salgótarjáni Házépítő-szövetkezet

Nagyarányu tervek a lakásépítés problémáinak megoldására

Szerdán, 23-án délután 5 órakor a salgótarjáni városháza tanácstermében egy nagyarányú terv megvalósításának első lépései fognak megtörténni: megalakul, illetőleg a megalakuláshoz szükséges előkészületek stádiumába lép a „Salgótarjáni Anyagbeszerző, Termelő, Építő és Hitelszövetkezet. A tárgyalások a szövetkezet létrehozása érdekében már hetek óta folynak a város irányadó tényezőinek érdeklődése mellett, elsősorban Kilczér Béla építész javaslatát, elgondolása értelmében.

Miért alakul meg, sőt miért kell megalakulnia, mi a célja ennek a szövetkezetnek?

Az alapszabályok világos és határozott választ adnak e kérdésre.

Salgótarján egyike a legrosszabbul, legtervtelebbe épült magyar városoknak. Hullámozó, gyakran költöző, növekedő lakossága nagy részének

nincsen megfelelő lakása, immár évek óta állandó benne a lakásínség. A városnak új, modern, kellemes, mondhatnók művészies képet adni a henyé épületgépészek átalakításával, nyomortanyák eltüntetésével és helyükön modern, célszerű, minden követelményt kielégítő és izléses családi otthonokat építeni, ez a Szövetkezet célja. A megvalósítás eszköze pedig a szövetkezés révén megadott erősítés, mely nélkül egy ilyen kollektív terv keresztülvitele lehetetlen volna.

A Szövetkezet elsősorban a kisembert akarja meleg és kényelmes családi otthonhoz juttatni, legközelebb éppen azokat, akik jelenleg beépített, vagy beépítetlen telekkel rendelkeznek. Ezt olyan formán akarja elérni, már amennyiben az építési anyagok beszerzése a közeljövőben teljes mértékben lehetővé válik, hogy a szövetkezetbe

ÉRTESÍTÉS

Timár László cég
újából megindítja üzemét.

Közp. fűtések, vízvezetékek tervezését, készítését és javítását valamint épületbádógos munkákat vállal

Dolgozók esti iskolája

Több oldalról megnyilvánult óhajnak teszünk eleget akkor, amikor a dolgozók esti iskolájára jelentkezők részére az alábbiakat közöljük.

Szerkesztőségünk egyik tagja eljárt a Vallás- és Köznevelési Minisztérium illetékes ügyosztályában, hol részletes tájékoztatást nyert a dolgozók esti iskolája ügyében. A tanítás március 1-én kezdődik. A későbbi kezdésnek egyrészt túlzott hiány az oka, másrészt pedig a tanfolyamok részletes tananyagbeosztását most állítják össze a szakemberek. A szükséges anyagi fedezetéről is most gondoskodik a tanügyi kormányzat. Rövid hat határ van már csak szó a kezdődni fogóknak a tanfolyamok. A részletes tudnivalókat az iskolák igazgatói annak idején alkalmas módon közölni fogják az érdeklő hallgatókkal. Addig is gyűjtsék az erőket a tanulás kedvéért, hogy a tanfolyam alatt eredményesen tudjanak megküzdeni azokkal a nehézségekkel, melyek leküzdését vállalkoztak.

Azt hiszem

szombat este volt, amikor a rádióban szó esett az első világháború után létrejött „Népszövetségről” és hogy ennek tagjai ostoba fecsegők voltak.

Lám, lám, pedig ezeket az urakat annak idején igen művelt és nagyvonalú embereknek tartották. Különösen a honfitársaik, akik közül a dolgozó munkásörmégek a beléjük nevelt szovinizmus és a mesterségesen kitermelt társadalmi, gazdasági és politikai éretlenség különböző sallangjainál fogva, csak elködösítve látták a dolgokat. Őrültek, anélkül, hogy tudták volna, hogy erre semmi okuk nincsen. Ezzel szemben a fő fő bajkeverők közül egy pár talán tudta is, hogy az ilyen, csupán a legyőzött népek rovására létesült cirkusz nem maradhat hosszú életű, de győzött bennük a konjunktúra, a helyzet kihasználásának szelleme.

Azonban tudjuk, hogy már akkor is voltak a győztes államokban is tárgyilagosan gondolkodni tudó és a történelmi dialektika alapján következtetni tudó, értelmes emberek, akik azt állították, hogy minden szövetség, mely egy vagy több nép elnyomására törekszik, előbb utóbb felbomlik. A történelem kézzel fogható bizonyítéka ennek és ezt láthatjuk is, ha arra gondolunk, hogy a történelem eseményei Spartakus, a római Gracchusok, Dózsa György, Robespierre, Martinovics, Liebknecht, Marx és Lenin keresztül világosan mutatják a haladás feltartóztatatlanságát. Csak a végtelenül ostobák, a kapitalizmus és szovinizmus öröklői nem akarják ezeket a tényeket meglátni. Hogy 2000 év óta ha lassan is, de lépésről-lépésre talajt veszít az elnyomás és a kizsákmányolás. Ha nem látják be, ez az ő bajuk! Mi mindent elkövettünk, hogy észre térítsük őket a legsajátabb érdekükben.

Demokratikus szónokaink hirdetik a világosságot, az emberi érdekét szolgáló tanokat. Gyűléseken, ahol megjelennek a kommunista és szociáldemokrata munkásörmégek, hogy egyik vagy másik párt szónokának beszédét meghallgathassák. Azonban erről egy kicsit beszélni kell.

Itt-ott egy pár értelmiségi, kereskedelmi vagy más polgári foglalkozást is lehet látni, akikről a jobbiszeműség joggal tételezi fel, hogy valóban megértik és átérzik az eddig minden időben elnyomott, jogaiból kifosztott, kiszorított munkásörmégeknek a jobb, a szebb és szabadabb életformák felé való törekvését.

Ezekre minden józan és értelmes munkás megbecsüléssel tekint, mert tudja a szellemi és fizikai munka törvényszerű egymásrautaltságát és mindkettőnek egyforma fontosságát. Azonban ezeken a gyűléseken éppen azokat nem lehet látni, akiknek legnagyobb szükségük volna arra, hogy a demokratikus átalakuláshoz feltétlenül szükséges korszaklelemből leckét kapjanak. Leckét, amelyet már egy éve hiába tartunk azoknak, akik nem tudják, vagy nem akarják megérteni.

Az emberi gyarlóság sokrétűsége miatt sok lenne felsorolni mindazokat, akik társadalmi, érzelmi, vagy anyagi okokból, egyéni vagy osztályönzésből, vagy ami a legvalószínűbb, indokolatlan szellemi felőrbrendüség hiáéból kiindulva tartják magukat távol.

Általában három kategóriába lehetne ezeket sorozni. Előbb azonban rá kell mutatni bizonyos alapvető fontosságú, törvényszerű igazságokra, amiket ép észsel kétségbevonni nem lehet: Ahol elnyomó van, ott elnyomottnak is kell lenni. Ahol elnyomó és elnyomott van, ott igazságról beszélni nem

lehet és ha lehet, úgy csak az elnyomottnak lehet igaz. Minél jobban el van nyomva egy népréteg, annál több oka és joga van arra, hogy az elnyomást minden fölé telhető eszközzel megszüntesse. Az elnyomás megszüntetése csak forradalom után lehetséges, mert az elnyomók még soha nem mondtak le önként az általuk élvezett hatalomról és kivételes előnyökről. Amennyiben csak az elnyomottnak lehet igaz, minden győzelmes forradalom nagy lépéssel vitte előre az igazságosság és emberiség ügyét, tehát a haladás sohasem felülről, hanem mindig alulról indult el.

Mégis ne járjunk a felhők között és maradjunk a földön. Utópista az aki azt gondolja, hogy az emberi társadalomban, a szellemi, a fizikai vagy a vagyoni egyenlőséget száz százalékig meg lehet valósítani, de a harc azért a célért folyik, hogy a kapitalista termelési és gazdasági rendszer szertelensége folytán előállt óriási életszínvonal-különbségek ki legyenek küszöbölve annyira, amennyire az lehetséges.

Az utonállók és kizsákmányolók közötti különbséget csak a módszerekben való eltérés adja meg. A segítő és büntető felsorolásának külön fejezetet lehetne szentelni.

Tehát a kizsákmányoló rendszerek képviselőiből és a konchól esetleg részesülő segítőitársakról van szó, akiket a fentebbiek szerint, három kategóriába lehet sorozni: első kategória az, amelyik művelt és okos is, amelyik tudja, hogy az általa kizsákmányolt tömegeknek igaz van, de nem tudja legyőzni féltelen vagyoni és hatalmi éhséget, amelyik nem tudja legyőzni saját magát, de tragában kénytelen beismerni erkölcsi alacsonyrendűségét. A második kategória, a minden erkölcsi gátlás nélküli és ostoba, aki beéri a szimpla műveltséggel és még soha sem gondolt a felsorolt alapigazságokra, csak kizsákmányol, csal, feketézik, árut rejtet, közhivatali pozíciójában uszítja a parasztokat a demokrácia és a kormányzat rendeletei ellen, bankjegydézma-indízkrecliót követ el stb. stb. Ez csak habzsolni, zabálni és nyugodtan kérődzni szeretne és neki smafja a demokrácia, a nemzet, az ország. A harmadik kategória a legtöbbször művelt réteg, amely azonban a műveltséget tökéletesen összetéveszti a józanul tárgyilagosan következtető tehetséggel a dialektikus gondolkodással, amely éppen olyan adottság, mint a művészetek valamelyik ágára való rátermettség és egyforma arányban találhatók meg az iskolázottak és iskolázatlanok között. Ez a harmadik réteg a legszánalmasabb mert nem látják, hogy a tömegnek anyagi felemelkedése, az ő sorsuk javulása is hozná, ezek a munkásnép is a csonyabb bér mellett is játszik a segítő, tápnyalók bálintójánosi szerepét és mindezt csak azért, mert képtelenek túllátni azon a szellemi palánkon, amit különböző iskolákban köréjük építettek.

Azt tudjuk, hogy emberi gyarlóságból eredő önzés, a mindenben és mindenkin keresztül törtető, a nemzet egyetemes érdekeinek akár szellemi alacsonyabbrendűségekből, akár szándékos gonosziságból eredő szabotálói elleni harc nagyon nehéz, de a cél amelynek érdekében ez a harc folyik, nem ismerhet kíméletet ugyanígy, hogy a bűnösök üldözésében való lanyhaság is egyenlő a bűnösökkel.

Az evolúció legerősebb hirdetőinek is rá kellett ébredni arra a törvényszerű tényre, hogy a békés uton való fokozatos fejlődés csak illúzió, mert a hatalmon levő tényezők mindig ravasz praktikákkal, vagy ha úgy lát-

ták szükségesnek, a legembertelenebb eszközökkel törtek le minden haladó célú megmozdulást.

Itt nem bahrá megy a játék! Tehát félre kell vetni minden szentimentalizmust és ha lehet még csirírában letörni minden akadályt, amit a haladás útjába állítanak. Ez nem csak nemzeti kérdés, ez a jövő és az egész világ problémája.

A diktatúrától való fölfogás általában igen különböző és ezzel itt nem foglalkozhatunk, azonban az bizonyos, hogy csak kétféle diktatúra lehetséges: Az egyik az, amely azt tűzte ki célul, hogy legbarhárabb eszközökkel is megszerzi a föltétlen uralmat egy egész kontinens minden más népe fölött, a másik az, amely a jogegyenlőség elve alapján akarja egy táborba hozni a világot minden népet, hogy megszűnjön közöttük az egyetemes érdekeket, a nyugalmas életet, a jólétet, a békés építőmunkát és haladást állandóan akadályozó véres háborúk szörnyű sorozata.

Ha szabad volt a reakciónak év-

századokon keresztül véres erőszakot alkalmazni, csak aljas zsvány logikával meglátható, szipolyozó rendszerének fenntartására, akkor most ne nyavalyogjon finyáson ha a számban és fontosságában annyira föltételező és eddig csak húzó baromnak tekintett fizikai és értelmiségi dolgozók tömege csak erőszakos uton tud emberré válni. Az ember szeretné hinni, hogy a reakciók is hallottak már arról a manapság már elég gyakran előforduló dologról, amikor egy beteg testből kioperálnak egy mérges és rosszindulatú daganalót, vagy pláne egy fő ösleges testrészt is, úgy a beteg meggyógyul.

Minderekből kiindulva egyszerű tanulság, hogy amennyiben a kormányzat szerepe is olyan mint egy operatőrnek, a kormányzat is köteles a leg-erélyesebb kézzel kiirtani mindazokat, akik nemcsak a nemzet, a demokrácia, a haladás érdekeit, hanem a szomszédokkal való békés együttélést is veszélyeztetik.

Dixi

A közkonyhán*

A barátságos, meleg teremben állandó a forgalom. A fehér abroszos asztal mellől jönnek-mennek az emberek és az derült és meglepődött. Ma ismét mondhatják, — ebédelttem.

Ha körülnézünk itt, jóleső érzés fogja el az ember szívét, mert amit lát, ez is a demokrácia egyik diadala. A mai sors csodálatosképpen hozta itt össze az embereket Társadalmi különbség nélkül, az embereknek minden rétege képviselve van. Sz egymás iránti legnagyobb megértés és szeretet ural- kodik itt a szívekben.

Itt látjuk az egyszerű élettől meg- tört öregasszonyt, a szinte már lehetet- len, megviselt, ráncos arcú bácsikát, a fiatal, győzött arcú, kopottas ruhájú gyermekeket, akik kis kosaraikkal türel- mesen várnak, hogy belekerüljön edé- nyekbe a napi párolgó, meleg étel.

A magukra maradt és a depor- tátságban sokat szenvedett, dogos kereskedő emberek, a fáradt, magukra maradt öreg nyugdíjasok, az otthon melegét a mai időben oly nehéz konyhavezetést nélkülöző agglegények és leányok és sokan mások, tanárok, tanítók, orvosok, ügyvédek, stb., akik

nem tudnak elég hálásak lenni a város vezetőségének és a Nemzeti Segélynek ezért az áldozatos és odaadó-lekes tevékenységéért, ami által lehetővé tet- ték, hogy legalább a napi ebédkérdés nehéz problémáját megoldhassák.

Amit adnak az jó és bőséges. Akik a konyhában fáradhatatlanul és önzetlenül tevékenykednek s akik a kiszolgálásban segédkeznek, — meg- érdemlik azért az agilis munkájukért az ott köszölők minden őszinte, igaz elismerését. Nagy szó ez a mai világ- ban, a gondproblémák százai között, hogy van egy hely, ahol ma ebédet adnak és nem kell az utcán az éhség- től szédülten ide-oda kódorogni s ke- serserven arra gondolni, hogy mi is lesz így velem? Köszönet jár ezért mindenkinek, akinek csak a legkisebb része is van ebben a munkában, mely lehetővé teszi, hogy ez a „közkonyha” fennálljon és virágozzon!

Adjon is nekik a jó Isten még százszor ennyit!

V. L.

*) A Nemzeti Segély nemes akciója sikerének egyik újabb tanubizony- ságaként álljon itt e meleghangú írás. Szerk.

Lehet-e Romániába táviratozni?

Kaptuk az alábbi levelet:

A „Munkás Szó” Szerkesztőségének, Salgótarján.

Az erdélyi kapcsolatokkal bíró, de a batárok által rokonságtól elszakí- tott emberek nagy meglepődéssel töltötte el a hír, hogy a Groza demo- kratikus kormánya alatt álló Romá- niával sikerült a postai forgalmat helyre állítani. Ugy látszik, hogy ez csak írásban sikerült, mert a valóság az, hogy tudomásom szerint még egyetlen levél sem ment át a határon, illetve jött át a határon túlról. Teljesen ért- hetetlen előttem, hogy a súlyos levél- postai illeték és az akadálytalan levél felvétel dacára hol sikerülnek el a postai küldemények? Vajon ez is a reakció munkája, hogy ez uton is nyugtalanságot keltsen bennünk?

Jól ismerve az imént vázolt kör- rülményeket, távirat után próbáltam felvenni az elszakadt kapcsolatot Er- délyben rekedt hozzátartozóimmal. An- nál nagyobb volt azonban megdöbbe- nésem, mikor a helyi postai alkalma- zott közölte velem, hogy egy távirati

szó ára 93 500 pengő, vagyis az egy- szerű, tiszta távirat közel egy millió pengőbe kerül. Ugy látszik tehát, hogy a posta-szolgálat Románia felé csak a siberek és feketézők részére van fenntartva, mert a magamfajta szegény em- ber jövedelméből ilyen árak ki nem fizethetők. Nincsen kifogásunk az ellen, ha feketézőket sustanak így, de miért ne lehetne kizárólag családi vonatko- zású táviratokat megfizethető áron továbbítani?

Kérem a t. Szerkesztőséget, hogy az illetékesek figyelmét hívja fel erre a visszasságra.

Salgótarján, 1946. január 11.

Szabad-ság!
L. L.

Köszönetnyilvánítás. Mind- azoknak, akik leleségem, jó anyá k elhunytá alkalmával jóleső részvétüket nyilvánították, ezuton mondunk hálás köszönetet!

MAYER család.

1945. január 14.

1946. január 14-én volt egy esztendője annak, hogy a munkásság több évtizedes rablancait lerázva, a szabadság és egyenlőség jogaival élve, szabadon nyilváníthatja véleményét.

Felejthetetlen nap volt 1945. jan. 14-én. Ezen a napon a bilincsektől lerázó nép hatalmas tömege a baglyasaljai bányazenehallal a városba elvonult, hogy onnan a város demokratikus vezetőségével együtt a mozi helyiségébe menjen és ott a salgótarjáni Kommunista Párt programját adjon, a reakciós rendszerben, ha ilyen tömeget akartak összehozni, az üzemek vezetősége elbocsátással fenyegette meg a dolgozó többséget, aki a gyűlésen nem jelenik meg. A mostani tömeget nem fenyegette senki. Még előzetes közbiztonsági sem volt, mert a város orosz parancsnoksága az utolsó napon engedélyezte a gyűlés megtartását.

A közönség percek alatt tudomást szerzett a gyűlés megtartásáról és minden kényeztetés nélkül, önként jelent meg, hogy a rég várt egyenlőség és szabadság első gyűlésén megjelenjen. Nem volt rendező gárda. Nem is kellett. A dolgozó nép tudta kötelességét. A városházától a mozigig és onnan vissza a városházáig példás rendben vonult fel a közönség. Mindenki előtt egy cél volt. Szabadság!

A moziban a zenekar előbb a Himnuszot, később pedig a Rákóczi indulót játszotta el. A Salgótarjáni Kommunista Párt is ezen a gyűlésen adta ki programját teljes sikerrel. A szónokok nem az osztályarc gyűlöletéről, hanem a szoros összefogásról beszéltek és kérték a még távollevő és mások által elszédített embereknek egy táborba való tömörülését. Egy év távlatából látjuk, hogy ez a nagy lelkesedés nem volt fölösleges, mert a dolgozó nép tudja, hogy hol van a helye.

Ezt bebizonyították a választásnál is, mert a város tulajdonképp többsége a proletárok érdekeiért küzdő Kommunista Pártra adta le szavazatát. A Párt vezetősége sem lett hálátlan. El kell ismerni, hogy Salgótarjában úgy ipari mint kereskedelmi és egyéb szempontból az élet elég szépen megy. Más városban — igen sok helyen — kegyérjegy vagy listiég van, de kenyér vagy liszt nincs. Sok náunk sincs, de annyi van, amennyit a kormány előír fejenként. Ez mind a város vezetőségének és a salgótarjáni Kommunista Pártnak köszönhető, akik a demokratikus érzelmeikkel áthatva nem a saját hanem a közérdeket tartják szem előtt. Ezen vezetőktől irányítva elmondhatja a város dolgozó népe, hogy az ország újjáépítésében is első között vagyunk.

A további munkákra pedig leten áldását kérjük.

B. S.

Zongora-tanárnő

kezdők és haladók tanítását vállalja.

Kérem az érdeklődőket, hogy címüket a Vágh-nyomdában adják le.

Felhívás!

Felhívjuk az MKP helyi szervezetének tagjait, hogy akiknél könyvtári könyv van kiadva, a könyvtár átrendezése miatt haladéktalanul adják be a párt-helyiségbe.

„ss” vagy „SS”?

A „Vasgyáros” előadásával kapcsolatban írott kritikámra lapunk múlt heti számában megjelent válasz viszontválasz közlésére indít!

1. A kritikának célpontja csupán Ohnet darabja volt. Magáról az előadásról, a rendező és műkedvelő színjátszók teljesítményéről már csak azért sem nyilatkozhattam, mert az előadást nem láttam.

2. A válasziró bármennyire is értékesnek tartja a darabot, könyvtelen vagyok kijelenteni, hogy témája idejétmulta, illetve a szociálista állásponttal merőben ellentétes, ennek meg nem felelő álláspontot képvisel. Kritikám élességének csupán ez és nem más volt az oka.

3. Ami kritikám építő, vagy romboló hatását illeti, csak annyit kell mondanom, hogy a mai építésnek szociálista irányban kell történni és minden olyan építés, mely a multa támaszkodik, legjobb esetben is csak félépítés lehet, ha nem éppen rombolás. E szerint a mult megtagadása, lerombolása, már az építés kezdete.

4. Nagyon sajnálom, ha a rendezőnek kritikámmal talán bosszu időre bedvéltem a további munkálkodástól, de úgy hiszem, hogy a nyílt színen megjelenőnek minden kritikával szembe kell néznie és a kritika tüzeiben nem hamuvá kell porladnia hanem acéllá kell edződnie.

5. Hiriapi cikkeknél nem kötelező a szerző nevének teljes kiírása, a sajtótörvény rendelkezései értelmében elegendő bármilyen álnév, vagy nevel jelölő jegy feltüntetése is. Csúpn a szerkesztőnek kell tudnia, hogy kit takar a felismerhetetlenség köpenye. Ez a törvény előtti felelősség vállalása miatt szükséges.

6. Végül igazán sajnálom, hogy a válaszirót írással nem tudtam meggyőzni arról, hogy mi a különbség „ss” és „SS” között.

—ss—

Emlékezzünk...

Ugye most kellemtelen a multa vissza emlékezni? Nekem azonban nagyon fáj! Keservemben akkor jai de sokszor átkra nyílt a szám s tájt látom, hogy sir az anyám, mikor utstára löktetek! — Eszetekbe jut-e ez most, hogy csendben vissza jöttetek? Nem féltek most, hogy ökölbe szorult a tenyerem? És számon kérem, hogy miért vettetek el a kényerem?

Emlékezzünk csak, hiszen nem is volt olyan nagyon régen. Természetesen akkor más csillag ragyogott az égen. Bár azt elismertétek, hogy jó munkaadó voltam, de mert piszkos magán ügyetek szekerét sohasem voltam, hát így utatokban voltam én is, meg az a sok munkás, kik igazságot nem kaptunk s becsületes munkánk után keserűséget arattunk.

Bársony széketek a miatt már egyszer inogni kezdett s jól jött a zavaros helyzet! — De fogtok ti még tiszadit talpnyaló, álnok némberek ha majd nem besugársból, de munkából kell megélnetek. S te, aki fölfelé nyaltál, lefelé mindenkit ragtál ha ismét vezetni fogsz, a multon remélem okultál? S egyszer már végre megérted, hogy nem a nép van teértd! N. Moca.

Néhány érdekes statisztikai adat

Magyarország lakóinak száma 9 320 000, a négy évnél fiatalabb gyermekek száma 628 000, a 4—16 évesek száma 2 141 000, a nemibetegek száma 450 000, ebből körülbelül 60 százalék vérhajos, a cukorbetegség száma 20 000, a várandós és szoptatós anyák száma 200 000.

Gazdák! A beszolgáltatás nemzeti kötelesség!

Magyar Közellátási Kirendeltség Salgótarján,

Felhívás
budapesti gyermekek befogadására.

A hadműveletek következtében legtöbbet szenvedett székesfővárosi gyermekek körében — a rendkívül súlyos közellátási helyzet folytán — élelmiszer és tüzelőanyaghiány miatt, a gyermekhalandóság aggodalmasan nagy mértéket öltött.

A magyar jövőd megteremtése érdekében a közellátásügyi miniszter és a Székesfőváros vezetősége hivatalos akciót indított a budapesti gyermekek és terhes anyák vidéki elhelyezésével kapcsolatban.

Az akció eredményessége érdekében minden olyan vidéki család, mely 1—1 gyermeket a téli (3 havi) időtartamra befogad, gyermekként 5 kg sőt, 10 drb gyufát és bizonyos mennyiségű petróleumot fog kapni, Amennyiben pedig a gazdának tehene van és így a befogadott tejjelállításban is részesül, a tehenetartó gazda megfelelő arányban mentesül tejbeszolgáltatási kötelezettsége alól.

Felkérem mindazokat a szociálisták és demokratikusan gondolkodó városi és vidéki családokat, akik a magyar jövő sorsát szívükön viselik és módjukban áll 1—1 budapesti gyermek vagy terhes anya befogadását elvállalni, szíveskedjenek ezen elhatározásukat közvetlenül a Kirendeltségnél (Salgótarján, Járás Főjegyzői Hivatal), vagy a Községi Előjáróságnál haladéktalanul jelentésk be.

A bejelentéssel egyidejűleg nyilatkozni lehet arra vonatkozólag is, hogy milyen nemű és koru gyermeket kíván a család befogadni.

A legszébb célról, a legnemesebb magyar ügyről, a magyar gyermekek élet-haláláról van szó, bizonyítsuk be tettekkkel, hogy jövőjüket szívükön viseljük és nem hagyjuk őket elpusztulni.

Salgótarján, 1946. január 16.

JANITZKY SÁNDOR,
közellátási felügyelő,
kirendeltség vezetője.

Salgótarján m. város polgármesterétől.
236—1944. szám.

Pályázati hirdetmény.

Salgótarján megyei városnál üresedésben levő egy mérnöki és egy adóvégrehajtói állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni óhajtokat, hogy pályázati kérelmüket legkésőbb ez év február hó 10 napjáig nyújtsák be, mert a később beérkező pályázatokat figyelembe venni nem fogom.

A városi mérnöki állás a X. fizetési osztály 3. fokozata, az adóvégrehajtói állás a XII. fizetési osztály 3.

fokozata szerinti kezdő javadalommal van szervezve.

A pályázni óhajtok pályázati kérelmükhöz a következő okmányokat csatolják.

1. Magyar állampolgárságot igazoló bizonyítványt.

2. Születési anyakönyvi kivonat.

3. Közzolgáltatásra való alkalmasságot igazoló tisztviselői orvosi bizonyítványt, valamint a képesítést igazoló okmányokat.

4. Erkölcsei bizonyítványt.

5. Eddigi szolgálatot, illetve foglalkozást igazoló bizonyítványt.

6. Akik eddig is közzolgáltatásban állottak igazoló eljárás során nyert igazolványt, vagy annak igazolását, hogy az eljárás megindítását kérték. Az olyan pályázók, akik eddig közzolgáltatásban nem állottak, állandó lakóhelyük nemzeti bizottságának nyilatkozatát csatolják a fellebbezés előtti politikai magatartásuk igazolására.

Az állások választás után lesznek betöltve és a választás az 1939—1945. M. E. sz. rendelet értelmében ideiglenes jellegű.

Az állások helyettesítés útján be vannak töltve.

A választás idejét később tudom ki.

Salgótarján, 1946. január 14.

BLANAR SÁNDOR
polgármester.

A Salgótarjáni Köszénbánya Rt. Bányai Igazgatósága salgótarjáni bányászati-nője részére

üzletvezetőt keres.

Közelebbi felvilágosítás a Bányai Igazgatóságnál nyerhető.

Salgótarján megyei város

Igazoló Bizottsága

1945 december 10-től a következő személyeket nem igazolta:

Glauber János üvegesiparvezető-mester állásától megfosztva, mivel 1944. tavaszán az üvegyári munkásokat arra buzdította, hogy a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetségébe lépjenek be. (fellebbezett)

Kiss János acélgyári irnok, állásától megfosztva, mert az acélgyárban felállított ejtőernyős elhárító osztagnak kiképzője volt, a fasizmust dicsőítette s a gyár munkásaival szemben brutálisan és fenyegetően viselkedett.

Mórics Ernő kereskedő, iparjogositványának gyakorlásától egy évi időtartamra eltiltva. Nevezett a Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetségének tagja volt. (fellebbezett)

Wiazlovits József acélgyári gépészmérnök állásától megfosztva, mivel nevezettnek a nemzeti vagyonnak Németországba való elhurcolása körül tevékeny szerepe volt. (fellebbezett)

Novák Gergely ingatlanközvetítő iparjogositványának gyakorlásától 1 évre eltiltva, mivel a fasizma érzelmű Lillinger János vendéglős vendége volt és azonkívül a büntető leventeszázad, büntető foglalkozásait is bajtarta végre.

Garamszegi László pénzügyőri felügyelő állásától megfosztva. Nevezett személyre nézve kényszerítő körülmény nélkül. 1944 decemberében Szlovákiába távozott. (fellebbezett)

Szerkesztőségi órák

mindennap 3—6 lg.

Laptárta pénteken délt 12 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felel:

Dr. VASS GYULA.

Nyomatott Vágh Kálmán könyvnyomdájában
Salgótarján, Fő-utca 66. szám.